

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«РІВНЕНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ»

Циклова комісія юридично-соціальних дисциплін

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи філософських знань

(назва навчальної дисципліни)

освітньо-професійна програма Підприємництво та торгівля
(назва)

галузь знань 07 Управління та адміністрування
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність 076 Підприємництво та торгівля
(шифр і назва спеціальності)

відділення економічне
(назва відділення)

Програму навчальної дисципліни ОСНОВИ ФІЛОСОФСЬКИХ ЗНАНЬ розроблено на основі освітньо-професійної програми «Підприємництво та торгівля», спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля», галузі знань 07 «Управління та адміністрування», затвердженої Вченою радою НУБіП України, протокол від 26 квітня 2023 року № 10;

освітньо-професійної програми «Підприємництво та торгівля», спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля», галузі знань 07 «Управління та адміністрування», затвердженої Вченою радою НУБіП України, протокол від 24 квітня 2024 року № 11

Розробники: Навозняк Людмила Михайлівна, викладач суспільних дисциплін, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Програму навчальної дисципліни розглянуто і схвалено на засіданні циклової комісії юридично-соціальних дисциплін

Протокол від 29 серпня 2025 р. № 1

Голова циклової комісії юридично-соціальних дисциплін

29 серпня 2025 р.

(підпис)

Ольга ЧОРНОБРИВА
(ініціали та прізвище)

Погоджено методичною радою ВСП «РФК НУБіП України»

Протокол від 29 серпня 2025 року № 1

29 серпня 2025 року

Голова

(підпис)

Людмила БАЛДУЧ
(ініціали та прізвище)

1. Опис навчальної дисципліни

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-професійний ступінь	
Освітньо-професійний ступінь	фаховий молодший бакалавр
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	076 Підприємництво та торгівля
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	обов'язкова
Загальна кількість годин	90
Кількість кредитів ECTS	2
Кількість змістових модулів	2
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Курсовий проект (робота)	
Форма контролю	залік
Показники навчальної дисципліни для денної форми навчання	
Форма навчання	денна
Рік підготовки	2025-2026
Семестр	6
Аудиторні години:	48
Лекційні	36
Практичні	-
Семінарські	12
Самостійна робота	42
Кількість тижневих годин для денної форми навчання	4

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни - формування принципів філософського осмислення світу за допомогою базових філософських категорій, формування філософсько обґрунтованого світогляду, вивчення основних етапів розвитку світової та вітчизняної філософської думки, вільне володіння категоріальним апаратом, оволодіння філософією як відповідним типом та способом мислення, ознайомлення з новітніми течіями філософської думки сучасності.

Головними завданнями навчальної дисципліни є:

- формування наукового світогляду;
- формування філософської культури мислення та пізнання;
- набуття навичок науково-філософського аналізу;
- набуття навичок духовного самовдосконалення;
- свідоме застосування в професійній діяльності філософської методології та знань;
- виховання творчої особистості, яка має високий рівень культури, громадянську відповідальність, національну гідність, патріотизм;
- виховання активної життєвої позиції.

За підсумками вивчення дисципліни здобувачі освіти повинні знати:

- гуманістичний смисл і призначення філософії;
- загальну історію розвитку філософії: видатні філософи кожної доби, історичні особливості кожного з етапів розвитку філософського знання, провідні ідеї часу, досягнення та спрямованість філософської думки кожної доби;
- основні положення форм та діалектики буття; принципи, категорії та закони діалектики;
- основні положення проблеми свідомості у філософії;
- основні методи наукового пізнання. Практика як спосіб ставлення і відношення людини до світу і до самої себе;
- шляхи і способи пізнавального освоєння світу;
- основи соціальної філософії: філософський аналіз суспільства, філософську концепцію людини, цінності в житті людини і суспільства;
- закономірності виникнення, розвитку і функціонування релігії;

За підсумками вивчення дисципліни здобувачі освіти повинні вміти:

- володіти основними категоріями філософії;
- використовувати різноманітні джерела філософських знань;
- вдаватися до діалогу і доводити власну світоглядну позицію;
- застосовувати отримані знання при вирішенні професійних завдань та в особистому житті;
- користуватися науковою термінологією;
- розробляти проекти для вирішення глобальних проблем людства.

Очікувані результати навчання та сформовані компетентності:

Після вивчення дисципліни «Основи філософських знань» у здобувачів освіти формуються такі компетентності:

Загальні (ЗК):

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Результати навчання (РН):

РН 1. Знати свої права, як члена суспільства, цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Гуманістичний зміст історії виникнення і розвитку філософії

Тема 1. Вступ. Філософія як специфічний тип знання

Поняття «філософія». Місце філософії в самопізнанні людини. Основні джерела філософії: міфологія, релігія. Світогляд як духовно практичне засвоєння світу. Структура світогляду. Типи світогляду. Світовідчуття, світосприйняття, світорозуміння. Світобачення та його принципи: монізм, плюралізм, скептицизм, догматизм, раціоналізм, сенсуалізм. Предмет і функції філософії. Філософія в системі культури.

Тема 2. Філософія Стародавнього світу

Історія філософії як сходження до вершин людського самопізнання. Стародавня філософія як зародок і колыска всіх наступних типів філософії. Людина - змістовне ядро всіх проблем стародавньої філософії. Проблема позбавлення людини від страждань у філософії Стародавньої Індії. Проблеми філософії Стародавнього Китаю. Антична філософія: особливості розвитку, морально-етична спрямованість.

Тема 3. Філософія європейського середньовіччя та Відродження

Загальна характеристика доби середньовіччя. Зміни у світогляді під час переходу від античності до середньовіччя. Роль християнства у формуванні середньовічної філософії. Основні проблеми та досягнення філософії доби середньовіччя в Європі та Візантії.

Філософія Відродження: гуманістичний характер; науково-природничі погляди; соціально-політичні ідеї; етика Ренесансу. Проблема людської особистості.

Тема 4. Філософія Нового часу

Якісно нова спрямованість філософії в епоху ранніх буржуазних революцій в Європі. Пошуки продуктивного методу пізнання: сенсуалізм, раціоналізм.

Новий філософський ідеал у філософії просвітництва. Проблема свободи людини та шляхи її соціального визволення.

Класична німецька філософія. Моральний смисл обмеження людського розуму і розширення меж віри. Особливості та досягнення класичної німецької філософії.

Тема 5. Філософія XIX -XX століть

Перегляд класичної моделі світорозуміння у філософії XIX-XX століть. Програми радикального оновлення філософії - філософія Маркса й Енгельса, позитивізм, філософія життя.

Некласична філософія XX століття: основні напрямки та їх особливості. Критика цінностей західних техногенних цивілізацій, відмова від проєктів тотального перевлаштування світу, сцієнтизм та антисцієнтизм, проблеми ірраціонального та несвідомого, екзистенціальна філософія. Проблема знання та мови у філософії.

Тема 6. Філософська думка в Україні

Джерела української філософської культури. Становлення українського неоплатонізму XIV- XVI століть. Філософська думка українського ренесансу. Специфіка реформації в Україні. Зародження професійної філософії в культурно-освітніх центрах України: Острозькій та Києво-Могилянській академіях.

Г. Сковорода - родоначальник української класичної філософії. Філософія Т.Г. Шевченка.

Академічна філософія XIX століття: особливості, напрямки і основні філософські ідеї. «Культурне відродження» 20-х та філософське відродження 60 -х років XX століття. Сучасна філософська думка в Україні. Філософська думка української діаспори.

Змістовий модуль 2.

Онтологія і гносеологія. Соціальна філософія

Тема 7. Проблема буття у філософії

Поняття «онтологія», «буття». Фундаментальне значення проблеми буття в філософії. Основні виміри буття (буття речей, природи, людини, духовного і соціального). Світ як всеохоплююча реальність. Єдність природи, суспільства і людини, матеріального буття і людського духу.

Практичні витоки людського поділу реальності на об'єктивну та суб'єктивну. Реальність буття та небуття. Єдність матерії, руху, простору, часу. Людська діяльність як особливий спосіб саморуху об'єктивної і суб'єктивної реальності.

Тема 8. Духовний вимір людського буття

Свідомість людини як діалектичне співвідношення об'єктивної та суб'єктивної реальності, як духовний спосіб орієнтації людини в реальності буття, що розвивається. Проблематика походження, розвитку і сутності свідомості. Свідомість і мова. Структура та функції свідомості. Свідомість та самосвідомість, свідоме, підсвідоме, несвідоме. Загадкові явища людської свідомості та психіки.

Суспільна свідомість. Форми суспільної свідомості: політична, правова, моральна, естетична, релігійна, філософська та ін. Проблема вибору свободи і відповідальності.

Тема 9. Основи філософського вчення про розвиток

Діалектика як вчення про розвиток і універсальні зв'язки. Загальні ознаки і людський критерій розвитку.

Принципи діалектики. Категорії діалектики. Закони діалектики, їх методологічне та світоглядне значення. Антиподи діалектики: софістика, метафізика.

Тема 10. Основний зміст пізнавальної діяльності

Поняття «гносеологія». Проблема пізнання у філософії. Поняття пізнання та його рівні. Об'єкт і суб'єкт пізнання. Чуттєве і раціональне, емпіричне і теоретичне пізнання. Опосередковане та безпосереднє пізнання. Логіка та інтуїція. Пізнання та творчість.

Пізнання і знання. Проблема істини. Практика як критерії істини. Практика як спосіб ставлення і відношення людини до світу і до самої себе. Типологія видів практики: виробничої, соціальної, політичної, духовної. Знання і мудрість.

Методологія. Метод як усвідомлений спосіб пізнавальної діяльності. Методологічний арсенал науки.

Тема 11. Філософський аналіз суспільства

Поняття суспільства у філософії. Основні підходи до розуміння суспільства. Суспільство як самоорганізуюча і саморозвиваюча система.

Роль географічного природного середовища у житті суспільства. Демографічні чинники суспільного розвитку. Матеріальні основи розвитку суспільства. Політична система суспільства. Громадське суспільство: поява, основи, ознаки.

Сутність та структура духовного життя суспільства, поняття «культура» як єдність матеріальних і духовних цінностей, вироблених людством..

Історична різноманітність і єдність типів суспільства. Формация і цивілізація. Сучасні концепції суспільного розвитку, його критерії.

Історичний результат як підсумок зіткнення різних сил і тенденцій у суспільному розвитку. Рушійні сили історичного розвитку. Роль і місце насильства в історії.

Тема 12. Філософська концепція людини

Філософська концепція людини – основа наук про людину. Сутність людини. Праця і мова – фактори становлення й розвитку людини.

Проблема людини в історії філософії. Філософський зміст понять «індивід», «індивідуальність», «особистість». Типологія особи. Проблема відчуження людини та шляхи її подолання. Діалектика взаємодії людини і суспільства.

Самореалізація особи. Роль особистості в історії. Самоцінність людського життя. Сенс життя людини. Проблема людського щастя. Аморальність використання людини як засобу.

Тема 13. Цінності в житті людини і суспільства

Поняття «аксіологія». Місце аксіології в системі культури. Цінності як визначальні характеристики людського буття. Людина в системі цінностей. Структура цінностей.

Цінність як ядро духовного світу людини. Проблема суб'єктивного вибору. Цінність і ціль. Цінність і життєвий смисл. Цінність як регулятор поведінки людини.

Базові цінності людського буття. Цінність орієнтації. Вищі духовні цінності. Поняття про духовну досконалість. Глобальні проблеми людства і людина: екологічний і моральний імперативи виживання людства. Стратегія людства в планетарному масштабі. Проблема переходу від техногенної до антропогенної цивілізації.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	у тому числі		
		лекції	семінари	с.р.
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1. Гуманістичний зміст історії виникнення і розвитку філософії				
Тема 1. Вступ. Філософія як специфічний тип знання	8	4	-	4
Тема 2. Філософія Стародавнього світу	6	4	2	-
Тема 3. Філософія європейського Середньовіччя та Відродження	10	4	-	6
Тема 4. Філософія Нового часу	4	2	2	-
Тема 5. Філософія в XIX-XX століттях	4	-	-	4
Тема 6. Філософська думка в Україні	8	2	2	4
Разом за змістовим модулем 1	40	16	6	18
Змістовий модуль 2. Онтологія і гносеологія. Соціальна філософія				
Тема 7. Проблема буття у філософії	6	4	-	2
Тема 8. Духовний вимір людського буття	8	2	2	4
Тема 9. Основи філософського вчення про розвиток	6	4	-	2
Тема 10. Основний зміст пізнавальної діяльності	6	-	2	4
Тема 11. Філософський аналіз суспільства	6	2	-	4
Тема 12. Філософська концепція людини	6	2	-	4
Тема 13. Цінності в житті людини і суспільства	12	6	2	4
Разом за змістовим модулем 2	50	20	6	24
Усього годин	90	34	14	42

5. Теми лекційних, практичних, семінарських занять та зміст самостійного вивчення

№ теми	№ заняття	Вид навчальної діяльності	Назва теми	Кількість годин
			Змістовий модуль 1. Гуманістичний зміст історії виникнення і розвитку філософії	40
1			Вступ. Філософія як специфічний тип знання	8
	1	лекція 1	Вступ. Філософія як специфічний тип знання	2
	2	лекція 2	Світогляд як духовно практичне засвоєння світу	2
		самостійне вивчення	Світобачення та його принципи: монізм, плюралізм, скептицизм, догматизм, раціоналізм, сенсуалізм	4
2			Філософія Стародавнього світу	6
	3	лекція 3	Філософія Стародавнього світу	2
	4	семінарське заняття 1	Антична філософія	2
	5	лекція 4	Філософія Стародавнього Риму	2
3			Філософія європейського Середньовіччя та Відродження	10
	6	лекція 5	Філософія європейського Середньовіччя	2
		самостійне вивчення	Основні проблеми та досягнення філософії доби середньовіччя в Європі та Візантії	2
	7	лекція 6	Філософія Відродження	2
		самостійне вивчення	Науково-природничі погляди та соціально-політичні ідеї Ренесансу	4
4			Філософія Нового часу	4
	8	лекція 7	Філософія Нового часу	2
	9	семінарське заняття 2	Німецька класична філософія	2
5			Філософія в XIX-XX століттях	4
		самостійне вивчення	Перегляд класичної моделі світорозуміння у філософії XIX-XX століть. Програми радикального оновлення філософії - філософія Маркса й Енгельса, позитивізм, філософія життя. Некласична філософія XX століття: основні напрямки та їх особливості. Критика цінностей західних техногенних цивілізації, відмова від проектів тотального перевлаштування світу, сцієнтизм та антисцієнтизм, проблеми ірраціонального та несвідомого, екзистенціальна філософія. Проблема знання та мови у філософії.	4
6			Філософська думка в Україні	8
	10	лекція 8	Філософська думка в Україні	2
	11	семінарське заняття 3	Філософські ідеї в Україні в кінці XIX - XX століття	2
		самостійне вивчення	Сучасна філософська думка в Україні. Філософська думка української діаспори.	4

			Змістовий модуль 2. Онтологія і гносеологія. Соціальна філософія	50
7			Проблема буття у філософії	6
	12	лекція 9	Проблема буття у філософії	2
	13	лекція 10	Спосіб та форми існування матерії.	2
		самостійне вивчення	Людська діяльність як особливий спосіб саморуку об'єктивної і суб'єктивної реальності.	2
8			Духовний вимір людського буття	8
	14	лекція 11	Духовний вимір людського буття	2
		самостійне вивчення	Рівні вияву психіки людини (самосвідомість, свідоме, надсвідоме, підсвідоме, несвідоме). Загадкові явища людської свідомості та психіки	4
	15	семінарське заняття 4	Суспільна свідомість	2
9			Основи філософського вчення про розвиток	6
	16	лекція 12	Основи філософського вчення про розвиток	2
	17	лекція 13	Категорії діалектики	2
		самостійне вивчення	Антиподи діалектики: софістика, метафізика.	2
10			Основний зміст пізнавальної діяльності	6
	18	семінарське заняття 5	Основний зміст пізнавальної діяльності	2
		самостійне вивчення	Методологія. Метод як усвідомлений спосіб пізнавальної діяльності. Методологічний арсенал науки.	4
11			Філософський аналіз суспільства	6
	19	лекція 14	Філософський аналіз суспільства	2
		самостійне вивчення	Духовне життя суспільства. Сутність та структура духовного життя суспільства, поняття «культура» як єдність матеріальних і духовних цінностей, вироблених людством.	4
12			Філософська концепція людини	6
	20	лекція 15	Філософська концепція людини	2
		самостійне вивчення	Самореалізація особи. Роль особистості в історії. Самоцінність людського життя. Сенс життя людини. Проблема людського щастя. Аморальність використання людини як засобу.	4
13			Цінності в житті людини і суспільства	12
	21	лекція 16	Цінності в житті людини і суспільства	2
	22	семінарське заняття 6	Цінність як ядро духовного світу людини	2
		самостійне вивчення	Стратегія людства в планетарному масштабі. Проблема переходу від техногенної до антропогенної цивілізації.	4
	23	лекція 17	Релігія як духовна цінність	2
	24	лекція 118	Сучасні нетрадиційні релігії	2
	48		Всього	90

6. Індивідуальні завдання

№	Тема дисципліни	Вид індивідуального завдання
1	Філософія і світогляд	реферат
2	Поняття душі у філософії Аристотеля і сучасність	реферат
3	Проблема раціонального і ірраціонального у філософії ХХ століття	повідомлення
4	Національний характер філософії І.Франка	реферат
5	Буття і небуття	повідомлення
6	Практика як специфічно людський спосіб освоєння світу	повідомлення
7	Єдність природи і суспільства	реферат
8	Наука і глобальні проблеми сучасності	реферат
9	Ціннісні орієнтації в структурі діяльності	повідомлення
10	Релігія та вільнодумство в історії культури людства	повідомлення
11	Характеристика особи як самостійної, унікальної істоти	реферат
12	Рівні знання: віра, гадка, дискурсивне знання	реферат
13	Проблема людської особистості в гуманістичній філософській традиції епохи Відродженн.	повідомлення
14	Філософська система Фіхте, Шеллінга, Гегеля, Фейєрбаха	реферат
15	Становлення філософської антропології	повідомлення
16	Культура як цілісне ставлення людини до світу	повідомлення
17	Завдання переходу від техногенної до антропогенної цивілізації	реферат

7. Перелік питань на залік

1. Основні проблеми філософії. Специфіка філософського знання.
2. Світогляд, його суть і структура.
3. Історичні типи світогляду: міфологія, релігія, філософія.
4. Суспільні функції філософії.
5. Своєрідність східної культури.
6. Філософія стародавньої Індії.
7. Філософські вчення стародавнього Китаю.
8. Загальна характеристика античної філософії.
9. Досократична філософія.
10. Класичний період розвитку античної філософії.
11. Філософія елліністичного періоду.
12. Філософія Стародавнього Риму.
13. Релігійний характер філософської думки Середньовіччя.
14. Християнсько-середньовічна апологетика і патристика.
15. Середньовічна схоластика. Реалізм і номіналізм.
16. Філософія Ф.Аквінського.

- 17.Провідні напрями ренесансного філософствування.
- 18.Проблема людської особистості в гуманістичній традиції епохи Відродження.
- 19.Особливості філософії Нового часу.
- 20.Проблема методу пізнання (Фр. Бекон, Р.Декарт).
- 21.Вчення про субстанцію (Б.Спіноза, Г. Лейбніц).
- 22.Проблема людини в філософії Просвітництва (Ж. Ламетрі, Ж.-Ж. Руссо).
- 23.Класична німецька філософія як вагомий етап у розвитку світової філософії.
- 24.І. Кант – родоначальник німецької класичної філософії.
- 25.Фіхте про роль філософії в науковому пізнанні.
- 26.Філософська система Шеллінга.
- 27.Система філософії Гегеля.
- 28.Своєрідність філософської системи Фейєрбаха.
- 29.Філософія ХІХ століття (позитивізм, марксизм, філософія життя).
- 30.Некласична філософія ХХ століття.
- 31.Екзистенціальна філософія.
- 32.Становлення філософської антропології.
- 33.Філософія в Київській Русі.
- 34.Становлення українського неоплатонізму 14-16 ст.
- 35.Філософсько-гуманістична думка українського ренесансу.
- 36.Києво-Могилянська академія.
- 37.Г.Сковорода - родоначальник української класичної філософії.
- 38.Академічна філософія ХІХ ст., український романтизм (Гоголь, Шевченко, Куліш, Юркевич).
- 39.Філософські ідеї в Україні на поч. ХХ ст. «Культурне відродження» 20-х та філософське відродження 60-х років ХХ століття.
- 40.Філософська думка української діаспори.
- 41.Філософське розуміння буття.
- 42.Форми буття.
- 43.Поняття матерії. Історична зміна уявлень про матерію.
- 44.Спосіб існування матерії.
- 45.Форми існування матерії.
- 46.Свідомість як пізнавальне і духовно-практичне відношення до дійсності.
- 47.Проблематика походження, розвитку і сутності свідомості.
- 48.Структура свідомості.
- 49.Функції свідомості.
- 50.Поняття суспільної свідомості.
- 51.Рівні суспільної свідомості.
- 52.Форми суспільної свідомості.
- 53.Наука як форма суспільної свідомості.
- 54.Суть діалектики і догматизму.
- 55.Основні принципи діалектики.
- 56.Основні закони діалектики.
- 57.Поняття категорій діалектики. Основні категорії діалектики.
- 58.Поняття гносеології та пізнання.
- 59.Суб'єкт і об'єкт пізнання.
- 60.Основні форми пізнання.

61. Методи емпіричного рівня пізнання.
62. Поняття «суспільство» в філософії.
63. Формаційний підхід до типології суспільства.
64. Цивілізаційний підхід до типології суспільства.
65. Структура суспільства та функції суспільства.
66. Сутність та структура духовного життя суспільства
67. Поняття «культура» як єдність матеріальних і духовних цінностей вироблених людством.
68. Класифікаційні ознаки та структура культури.
69. Функції культури як суспільного явища.
70. Філософська концепція людини - основа наук про людину.
71. Філософський зміст понять «індивід», «індивідуальність», «особистість».
72. Роль особистості в історії.
73. Сенс життя людини.
74. Поняття «аксіологія». Місце аксіології в системі культури.
75. Цінності як визначальні характеристики людського буття.
76. Класифікація цінностей.
77. Функції цінностей.
78. Типи ціннісних орієнтацій.
79. Глобальні проблеми людства і людина.
80. Шляхи розв'язання глобальних проблем.
81. Проблема переходу від техногенної до антропогенної цивілізації.
82. Теорії інформаційного суспільства.
83. Футурологічні прогнози західних соціологів.
84. Римський клуб: основні напрямки його діяльності.
85. Релігія – складне духовне утворення.

8. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни «Основи філософських знань» у навчальному процесі застосовуються такі методи навчання:

1. В аспекті передачі і сприйняття навчальної інформації: словесні (лекція, розповідь, бесіда); наочні (ілюстрація, демонстрація); практичні (самостійне виконання практичних завдань).

2. В аспекті логічності та мислення: пояснювально-ілюстративні (презентація); репродуктивні (короткі тестові контрольні).

3. В аспекті керування навчанням: навчальна робота під керівництвом викладача; самостійна робота під керівництвом викладача.

4. В аспекті діяльності в колективі: методи стимулювання (додаткові бали за реферати, презентації та індивідуальні завдання).

9. Контроль результатів навчання

9.1. Форми та засоби поточного і підсумкового контролю

Контроль знань здобувачів освіти здійснюється за модульно-рейтинговою системою.

Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання здобувачів освіти з дисципліни є:

- індивідуальне опитування, фронтальне опитування;

- модульні контрольні роботи у формі тестування;
- презентації та вступи на семінарських заняттях;
- залік.

Зміст курсу дисципліни «Основи філософських знань» поділений на 2 змістових модулі. Кожний модуль включає в себе лекції, семінарські заняття та самостійну роботу здобувачів освіти і завершуються рейтинговим контролем рівня засвоєння знань програмного матеріалу відповідної частини курсу.

У змістовий модуль 1 (ЗМ1) входять теми 1-6, у змістовий модуль 2 (ЗМ2) – теми 7-13.

Після завершення відповідного змістового модуля проводяться **модульні контрольні роботи (МК)**. До модульної контрольної роботи допускаються здобувачі освіти, які опрацювали весь обсяг теоретичного матеріалу в т. ч і матеріал самостійного вивчення, відпрацювали семінарські заняття.

Рейтингову кількість балів здобувача освіти формують бали, отримані за модульні контрольні роботи, які проводяться у формі тестування, та середній рейтинг відпрацювання семінарських занять.

Участь здобувачів освіти в контрольних заходах обов'язкова. МК проводиться у письмовій тестовій формі, тестові завдання обов'язково включають матеріал, який передбачено до самостійного опрацювання здобувачами освіти. Здобувач освіти, який не виконав вимоги щодо самостійної роботи чи будь якого іншого виду навчальної діяльності, не допускається до складання МК і даний модуль йому не зараховується.

Семестрові бали (семестровий рейтинг) здобувач освіти отримує як середнє арифметичне балів змістових модулів з усіх тем двох змістових модулів.

Оцінка навчальної успішності здобувачів освіти здійснюється під час семестрового оцінювання у формі заліку.

9.2. Критерії оцінювання результатів навчання

Критерії оцінювання виступів на семінарських заняттях, модульної контрольної роботи, усних і письмових відповідей на питання, задачі заліків з модулів, заліку з навчальної дисципліни – від 0 до 50 балів:

Оцінка «відмінно» виставляється студенту, який має стійкі системні, глибокі і різнобічні знання, відмінно володіє матеріалом, знає нормативну і законодавчу базу та її застосування за певних умов, дає обґрунтовані, правильні відповіді на питання, доцільно використовує термінологію дисципліни (предмета), усвідомлює взаємозв'язок окремих розділів дисципліни, їхнє значення для майбутньої професії, виявляє творчі здібності у розумінні та використанні навчально-програмного матеріалу, проявляє здатність до самостійного оновлення і поповнення знань. Практичні завдання і задачі вирішує правильно, розрахунки проводить без помилок, отримує достовірні результати, правильно заповнює і складає документи, робить відповідні узагальнення і висновки та охайно оформляє виконані завдання та звіти.

- глибоке, теоретично обґрунтоване розкриття питання; розрахунки, зроблені без помилок, проведено повний аналіз, відображена власна позиція – оцінюються в **48-50 балів**;

- обґрунтоване розкриття питання чи/та розрахунки, зроблені з незначними неточностями, які істотно не впливають на правильність відповіді – **45-47 балів**;

Оцінка «добре» виставляється студенту, який знає викладений матеріал і добре ним володіє але допускає незначні помилки у формулюванні термінів, категорій, понять, використанні нормативно-правової бази, показує стійкий рівень знань з дисципліни і та професійної діяльності. Під час виконання практичних завдань, вирішення задач, проведення розрахунків допускає незначні помилки, але за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді, правильно або з незначними помилками заповнює і складає документи, робить відповідні узагальнення і висновки та охайно оформляє виконані завдання та звіти.

- відповідь не дає повного розкриття питання, не проведено повний аналіз результатів розрахунків, немає власної позиції – **42-44 балів**;

- неповне розкриття питання, доведені до завершення розрахунки але не зроблено їх аналіз; загалом наявні достатні знання – **38-41 балів**;

Оцінка «задовільно» виставляється студенту, який посередньо володіє матеріалом, виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та наступної роботи за професією, справляється з виконанням завдань, передбачених програмою, дає неправильну відповідь на окремі питання або на всі питання дає малообґрунтовані, невичерпні відповіді, знання має обмежені, несистемні, слабо орієнтується у нормативно-правових документах. Під час виконання практичних завдань, вирішення задач, проведення розрахунків припускається грубих помилок і тільки за допомогою викладача може виправити допущені помилки, із значними помилками заповнює і складає документи, поверхово робить узагальнення і висновки та не зовсім охайно оформляє виконані завдання та звіти.

- питання розкриті фрагментарно, наявні фактологічні помилки під час викладу чи/та помилки під час проведення розрахунків – **34-37 балів**;

- відповідь неповна, наявні суттєві помилки при викладі та проведенні розрахунків – **30-33 балів**;

Оцінка «незадовільно» виставляється студенту, який не виявив достатніх знань основного навчально-програмного матеріалу, дає відповіді лише на деякі питання або дає неправильні відповіді на питання, може відтворити кілька термінів, не знає термінології дисципліни і основних нормативно-правових документів, не може без допомоги викладача використати знання у подальшому навчанні, не спромігся оволодіти навичками самостійної роботи. Допускає принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, вирішенні задач, проведенні розрахунків припускається грубих помилок і не може їх виправити, не виконує практичне завдання у визначений термін, із значними помилками заповнює і складає документи, не робить узагальнення і висновки та не охайно оформляє виконані завдання та звіти.

- відповідь має значні помилки елементарного рівня – **1-30 бали**;

- відсутність відповіді на питання – **0 балів**.

9.3. Оцінювання за формами контролю

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3 (залік)	Разом
30	30	40	100%

9.4. Шкала оцінювання

Відсоток правильних відповідей	Рейтинг за п'ятдесятибальною шкалою	Оцінка за п'ятибальною шкалою	Запис у заліковій книжці студента та відомості	Оцінка за дванадцятибальною шкалою
97-100	49, 50	5	відмінно	12
93-96	47, 48	5	відмінно	11
90-92	45, 46	5	відмінно	10
85-89	43, 44	4	добре	9
80-84	40, 41, 42	4	добре	8
75-79	38, 39	4	добре	7
69-74	35, 36, 37	3	задовільно	6
65-68	33, 34	3	задовільно	5
60-64	30, 31, 32	3	задовільно	4
менше 60	0-29	2	незадовільно	2

10. Методичне забезпечення

1. Витяг з навчального плану
2. Навчальна (типова) програма
3. Програма навчальної дисципліни
4. Плани занять
5. Конспект лекцій з дисципліни
6. Інструкційно-методичні матеріали до семінарських занять
7. Інструкційно-методичні матеріали до самостійної роботи
8. Питання до заліків з модулів
9. Контрольні завдання до заліків з модулів
10. Питання до заліку
11. Залікові білети
12. Навчальний посібник
13. Роздавальний матеріал
14. Презентації до тем

11. Рекомендовані джерела інформації

1. Андрущенко В.П., Волинка Г.І., Мозгова Н.Г. Філософія: навчальний посібник. К.: Каравела, 2023. 368 с.
2. Баранник М.В. Лекції з філософії. К.: Ліра К, 2022. 166 с.
3. Бичко І., Табачковський В., Бичко А., Ярошовець В. Філософія: Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 648 с.
4. Буслинський В. А. Історія філософії : навчальний посібник. Львів : Новий Світ-2000, 2024. 236 с.
5. Карівець І. Практикум з філософії: навчальний посібник. Львів : Новий світ-2000, 2023. 185 с.
6. Литвинчук О. В., Муляр В. І. Філософія : навч. посібник. Житомир : Житомирська політехніка, 2021. 403 с
7. Надольний І.Ф. Філософія : посіб. Київ : Вікар. 2019, 412 с.
8. Нікітін Л.М. Вступ до філософії. Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 256 с.
9. Петрушенко В.Л. Практикум з філософії: навчальний посібник. Львів : Новий світ-2000, 2022. 256 с.
- 10.Петрушенко В. Філософія: навчальний посібник. Львів: Львівська політехніка, 2019. 596 с.
- 11.Петрушенко В. Л. Філософія. Вступ до курсу. Історія світової та української філософії. Фундаментальні проблеми сучасної філософії : навч. посіб. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2019. 596 с.
- 12.Предборська І.М., Ганаба С.О. Філософія історії. навчальний посібник (стереотипне видання). К.: Університетська книга, 2025. 232 с.
- 13.Сандюк Л.О. Основи філософії. Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2022. 412 с.
- 14.Шепетяк Олег, Шепетяк Оксана. Філософія: Підручник. Львів: Місіонер, 2020. 784 с.

12. Інформаційні ресурси

1. Наукова бібліотека НУБІП України. URL: <https://nubip.edu.ua/structure/library>.
2. Електронні та друковані видання бібліотеки ім. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua>
3. Кафедра філософії НУБІП України. URL: <https://nubip.edu.ua/node/1109>
4. Національний університет біоресурсів і природокористування. Офіційний сайт. URL: <https://nubip.edu.ua/>
5. <http://www.filosof.com.ua/links.htm>
6. <http://www.psylib.kiev.ua/>
7. <http://www.osvita.org.ua/iresource/?cmd=cat&num=4&ctg=59>

